

1 - 3 M . MAŽYLIAI MUŠASI!

REKOMENDACIJOS IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ PEDAGOGAMS IR TĖVAMS

Psichologė Ingrida Markūnė

Kodėl mažyliai mušasi? **DAŽNIAUSIOS PRIEŽASTYS:**

- Domisi kitais žmonėmis, ieško kontakto, tačiau neturi reikiamų socialinių įgūdžių, nemoka išreikšti poreikių žodžiais, neturi patirties.
- Yra egocentiški, neturi empatijos, nesupranta, kad kiti žmonės jaučia ne ta patį, kaip ir jie. Jie galvoja: „Jeigu man smagu mušti, tai ir tau smagu gauti.“
- Dar neturi pastovaus supratimo apie tai, kas leidžiama ar draudžiama (šis suvokimas atsiranda apie 4-5m.).
- Dar negeba sulaikyti savo judesių. Jaunesnių, kaip 4m. vaikų smegenyse impulsų (daryti, eiti) ir slopinimo (neleisti sau ko nors daryti, sustoti) zonos dar kaip reikiant nesusijungusios.
- Mažylis mato agresyviai besielgiantį šeimos (aplinkos) narį ir mėgdžioja jo elgesį.

- Jausnesniam nei 4m. mažyliui laukti savo eilės reikia milžiniškų pastangų, nes jo smegenų kaktinė sritis nėra pakankamai išsivysčiusi, kad leistų jam numatyti ir įsivaizduoti ateitį, todėl poreikiai turi būti patenkinti čia ir dabar.

- Agresyvus elgesys padeda vaikui pasiekti savo tikslų, pvz.: vaikas mušasi norėdamas kažką gauti ir aplinkiniai jam nusileidžia.

Kaip reaguoti tėvams (ugdytojams)? ŽINGSNIAI:

1. Nedelsiant sustabdykite vaiką, pvz.: „*STOP, žmonių mušti negalima, nes jiems skauda*“. Jei matote, kad vaikas jau pakėlė ranką arba jeigu pagavote supykusio vaiko ranką, sakykite: „*Neleisiu tau mušti sesės. Jei pyksti, taip ir pasakyk: Aš piktas!*“. Jeigu reikia atskirkite fiziškai. Vaikui turi būti aišku, kad smurto netoleruosite.

2. Iš karto po to - skirkite dėmesio aukai - paguoskite nuo agresijos nukentėjusį vaiką.

3. Tik tada, skirkite dėmesio netinkamai pasielgusiam vaikui ir įvardinkite jam jo jausmus, pvz.: *"Tu supykai, nes brolis nedavė tau savo mašinos, o tu jos labai norėjai?"*.

4. Pasiūlykite alternatyvių sprendimų, pvz.: *"Jeigu nori mašinos, turi jos paprašyti*. Vyresnį vaiką paraginkite patį sugalvoti alternatyvą, pvz.: *"Atiminėti negalima. Kaip dar galėtum gauti mašiną, kurios taip nori?"*.

5. Paraginkite atitaisyti padarytą žalą ir paguosti nuskriaustą mažylį, pvz.: išmokykite atnešti leduką, paglostyti, papūsti, apkabinti ir pan.

DĖMESIO!

Stebėkite save! Taisyklė „*Agresija už agresiją*“ baudžiant šiurkščiai besielgiantį vaiką tikrai NEPASITEISINA, todėl jokių būdų nesielkite agresyviai. Vaikui trenkti arba įkšti, kad pajustų, ką tai reiškia, tikrai NEGALIMA. Taip tik pasiųsite vaikui žinutę, kad galima mušti, bet tik mažesnius ir silpnesnius už save.

SVARBU:

Stengtis nesupykti ant vaiko už tai, kad jis pyksta ir nereaguoti perdėtai (negąsdinti, negėdinti, nekaltinti, nemoralizuoti ir pan.). Neadekvati tėvų reakcija – tai vaiko poelgio patiprinimas, kuris tik paskatina veiksmą kartoti dar kartą. Vaikai daug geriau mokysis, jei išliksite ramūs, tvirti, griežti ir teisingi.

Parengta pagal:

I.Filliozat "Mano vaikas mane varo iš proto!" (2019)

YPAČ SVARBU:

Jeigu pastebime vaiką tik tada, kai jis elgiasi netinkamai, pvz.: mušasi, labai tikėtina, kad vaikas tai darys ir toliau vien tam, kad būtų Jūsų pastebėti. Tik patenkinę dėmesio poreikį mažyliai jaučiasi svarbūs! Siekiant paskatinti pageidaujamą elgesį, būtina pastebėti ir įvardinti vaikui visus momentus, kuomet jis:

- *Pasielgia tinkamai, pvz.: užuot griebęs, paprašo žaislo;*
- *Savo noru pasidalina žaisliuku;*
- *Žaidžia greta (kartu) ir nesipyksta.*

ATMINKITE:

Naujiems įgūdžiams reikia laiko! Kadangi mažyliai turi labai daug sužinoti ir išmokti. Mokymasis tinkamai bendrauti su suaugusiais ir su bendraamžiais yra nuoseklus ir ilgalaikis procesas. Tai neįvyksta per savaitę. Tačiau jei jį palaikysite, jei būsite griežtas, bet teisingas, jei mokėsite švelniai paaiškinti ir pagirti, kai vaikui pasiseks, padėsite savo vaikui užaugti empatišku žmogumi.

